

Kestävyysdatan kerääminen edellyttää luottamusta ja hyviä toimittajasuhteita

12.11.2026

Yhä useampi yritys pyrkii kehittämään liiketoimintansa kestävyyttä niin omien arvojensa kuin sidosryhmien kasvavien odotusten ja kestävyyteen liittyvien vaatimusten vuoksi. Vaikuttava kestävyystyö edellyttää kuitenkin oman toiminnan lisäksi koko arvoketjun tarkastelua, sillä merkittävä osa yrityksen ympäristö- ja sosiaalisista vaikutuksista voi syntyä arvoketjussa. Joillain toimialoilla kasvihuonekaasuista jopa 75% voi muodostua arvoketjussa syntyvistä niin sanotuista Scope 3 -päästöistä (Hettler & Graf-Vlachy, 2024)

Yrityksen kestävyystyö ulottuu näin ollen myös toimittajiin ja muihin yhteistyökumppaneihin. Jotta yritys voi arvioida toimintansa vaikutuksia, selvittää käyttämiensä materiaalien alkuperää tai vastata asiakkaidensa tietotarpeisiin tarvitsee se tietoa toimitusketjun eri toimijoilta. Omaan toimintaan liittyvä tieto on helpommin saatavilla, mutta toimitusketjun muiden toimijoiden osalta tiedon saaminen voi olla haastavaa. Mitä kauemmas toimitusketjussa edetään, sitä vaikeampaa tarvittavan tiedon saaminen usein on (Stenzel & Waichman, 2023). Tieto voi olla hyvin hajallaan ketjun eri toimijoilla, eikä se välttämättä välity sujuvasti toimijalta toiselle. Kestävyysdatan kerääminen ja hyödyntäminen edellyttävätkin yksittäisen yrityksen toimien lisäksi yhteistyötä ja sujuvaa tiedonvaihtoa koko toimittajaverkostossa.

Seinäjoen ammattikorkeakoulun ja Vaasan yliopiston VEKKI-hankkeessa on selvitetty miten yritykset keräävät ja hyödyntävät kestävyysdataa omassa toiminnassaan ja yritysverkostoissaan. Hankkeessa toteutetuissa yrityshaastatteluissa korostui erityisesti pitkäaikaisten toimittajasuhteiden, luottamuksen ja yhteisten toimintatapojen merkitys. Haastattelujen perusteella toimittajaverkoston kestävyyden kehittämisessä ei ole kyse pelkästään tiedon keräämisestä, vaan myös yhteistyön vahvistamisesta. Kun toimijoiden välillä on

luottamusta ja yhteisesti sovittuja toimintatapoja, tietoa on helpompi jakaa ja hyödyntää. Toimiva yhteistyö voi myös auttaa tunnistamaan kehittämistarpeita ja löytämään ratkaisuja, joilla kestävyyttä voidaan parantaa koko toimittajaverkostossa.

Luottamus ja pitkäaikaiset toimittajasuhteet tiedon jakamisen perustana

Haastatteluista nousi esiin vakiintuneiden toimittajasuhteiden merkitys kestävyyteen liittyvän yhteistyön ja tiedonvaihdon kannalta. Vuosien aikana rakentunut luottamus ja toisen osapuolen toimintatapojen tunteminen helpottavat tiedon jakamista, yhteisten tavoitteiden edistämistä ja ongelmien ratkaisemista. Pitkäaikaiset toimittajasuhteet ovat tukeneet yritysten yhteistyötä esimerkiksi laatuun ja toimitusvarmuuteen liittyvien ongelmien ratkaisemisessa. Aiemman yhteistyön pohjalta yritysten on helpompi keskustella myös kestävyystiedon tarpeista ja siitä, miten toimintaa voitaisiin kehittää yhdessä.

Luottamuksen merkitystä yritysten välisessä tiedonvaihdossa tukee myös Fengin ym. (2020) tutkimus, jonka mukaan luottamus toimittajaan vahvistaa ympäristöyhteistyön ja tiedonvaihdon välistä yhteyttä. Luottamus voi helpottaa kestävyysdatan jakamista, sillä osa tiedoista voi olla liiketoiminnan kannalta arkaluonteisia. Lisäksi luottamuksellisessa yhteistyösuhteessa voi olla helpompi keskustella avoimesti tiedonkeruuseen liittyvistä haasteista. Haastatteluissa nousi esiin, että toimittajien valmiudet tuottaa kestävyysdataa vaihtelevat, minkä vuoksi yhteinen keskustelu tiedon tarpeista ja sen saatavuudesta on tärkeää. Avoimen keskustelun avulla voidaan tunnistaa tiedonkeruun haasteita ja kehittää yhdessä toimittajien valmiuksia tuottaa ja jakaa kestävyysdataa.

Kestävyysdatan kerääminen edellyttää myös yhteisiä toimintatapoja

Luottamuksen lisäksi kestävyystiedon saaminen toimittajaverkostosta edellyttää selkeitä toimintatapoja. Haastatteluissa nousi esiin erilaisia käytäntöjä, kuten yhteiset vastuullisuusperiaatteet, tiedonkeruukäytännöt ja toimittajien kanssa käytävä vuoropuhelu. Näiden avulla yritykset pyrkivät edistämään toimittajiensa vastuullisuutta ja parantamaan kestävyystiedon saatavuutta. Vaikka tietoa kerätään jo eri toimittajilta, sen järjestelmälliseen kokoamiseen ja hyödyntämiseen liittyvät käytänteet ovat vielä edelleen kehitteillä.

Yhteisten tiedonkeruukäytäntöjen kehittämisessä on tärkeää huomioida toimittajien erilaiset lähtökohdat ja valmiudet tuottaa kestävyystietoa. Yritysten kanssa käydyistä keskusteluista nousi esiin, että osa toimittajista kerää kestävyystietoa jo järjestelmällisesti, kun taas toisilla tiedonkeruu voi olla vasta alkuvaiheessa. Myös kerätyn tiedon sisältö ja tarkkuus voivat vaihdella, mikä vaikeuttaa tietojen vertailua ja hyödyntämistä. Toimittajien mahdollisuuksiin tuottaa kestävyystietoa vaikuttavat monet tekijät. Aiemmassa tutkimuksessa tiedonkeruun haasteiksi on tunnistettu muun muassa rajalliset resurssit, hajanaiset tietojärjestelmät ja epäselvät tietovaatimukset (Niemann ym., 2025). Erityisesti pk-yrityksillä voi olla haasteita kestävyystiedon tuottamiseen ja jakamiseen tarvittavan riittävän osaamisen ja muiden tarvittavien resurssien suhteen (Stenzel

& Waichman, 2023). Vaihtelevien valmiuksien vuoksi kestävyystietoa koskevien vaatimusten on tärkeää olla selkeitä ja realistisia.

Tiedonkeruuta voidaan kehittää vaiheittain, sillä kaikkea tarvittavaa tietoa ei usein ole mahdollista saada heti. Selkeät tietotarpeet ja yhtenäiset toimintatavat helpottavat tiedon tuottamista ja vähentävät päällekkäistä työtä. Tiedonkeruun sujuvuutta voidaan parantaa hyödyntämällä olemassa olevia digitaalisia järjestelmiä, joiden merkitys nousi esiin yritysten kanssa käydyissä keskusteluissa. Kun tiedonkeruu saadaan liitettyä osaksi yritysten nykyisiä prosesseja ja tietojärjestelmiä, kestävyystiedon tuottaminen ja jakaminen voi helpottua. Digitaalisten järjestelmien hyödyntämisessä on kuitenkin huomioitava järjestelmien yhteensopivuus, sillä erilaiset tietojärjestelmät ja tiedonkeruumenetelmät voivat vaikeuttaa tietojen vaihtamista yritysten välillä. Stenzelin ja Waichmanin (2023) mukaan yhteisten standardien ja yhteensopivien järjestelmien puute onkin yksi keskeisistä Scope 3 -päästötietojen jakamisen esteistä. Siksi yhteisten tiedonkeruukäytäntöjen lisäksi on tärkeää kehittää ratkaisuja, jotka mahdollistavat kestävyystiedon sujuvan siirtymisen yritysten ja niiden toimittajien välillä.

Kestävä toimittajaverkosto rakentuu yhteistyössä

Kestävyysdatan kerääminen ei ole itseisarvo. Vaikka tietoa tarvitaan raportointiin, sen merkityksellisin rooli on kuitenkin siinä, miten sitä voidaan hyödyntää toiminnan kehittämisessä. Kestävyystiedon avulla yritykset voivat esimerkiksi tunnistaa toimitusketjunsa merkittävimpiä päästölähteitä ja muita vaikutuksi, ja kohdistaa kehittämistoimia sinne, missä niillä voidaan saavuttaa suurin vaikutus. Kun kestävyystietoa kerätään ja tarkastellaan yhteistyössä toimittajien kanssa, avautuu samalla mahdollisuuksia myös yhteisiin kehittämistoimiin (Stenzel & Waichman, 2023).

Toimittajaverkoston kestävyyden kehittäminen ei edellytä, että kaikki tarvittava tieto ja toimintatavat ovat heti valmiina. Kestävyystyötä voidaan edistää vaiheittain ja kehittää yhteistyötä toimittajien erilaisten valmiuksien pohjalta. Olennaista on, että toimittajia ei nähdä pelkästään kestävyystiedon tuottajina, vaan myös kumppaneina, joiden kanssa voidaan tunnistaa kehittämistarpeita ja etsiä yhteisiä ratkaisuja. Kun tiedonkeruu ja tiedonvaihto tukevat yhteistä kehittämistä, voidaan kestävyyttä edistää yksittäisten yritysten lisäksi koko toimittajaverkostossa.

VEKKI – Verkoston vastuullisuusdata kiertotalouden edistämisessä -hanke on Euroopan unionin osarahoittama. Hankkeesta tullaan julkaisemaan lisätietoa sen verkkosivuilla, jotka löytyvät täältä: Vekki**Laura Könönen**
Asiantuntija, TKI
SEAMK

Sanna Joensuu-Salo
Tutkijayliopettaja
SEAMK

Anni Rajala
Nuorempi apulaisprofessori
Vaasan yliopisto

Annemari Vanhaviitakoski
Yliopisto-opettaja, väitöskirjatutkija
Vaasa yliopisto

Lähteet

Feng, T., Jiang, Y., & Xu, D. (2020). The dual-process between green supplier collaboration and firm performance: A behavioral perspective. Journal of Cleaner Production, 260, 121073. https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2020.121073

Hettler, M., & Graf-Vlachy, L. (2024). Corporate scope 3 carbon emission reporting as an enabler of supply chain decarbonization: A systematic review and comprehensive research agenda. *Business Strategy and the Environment, 33*(2), 263–282. https://doi.org/10.1002/bse.3486

Niemann, L., Morssinkhof, S., van der Linden, M. J., & de Vries, K. (2025). Data requests in value chains: The effects of corporate sustainability reporting on SMEs in the Netherlands. Sustainability, 17(17), 8029. https://doi.org/10.3390/su17178029

Stenzel, A., & Waichman, I. (2023). Supply-chain data sharing for scope 3 emissions. npj Climate Action, 2, artikkeli 7. https://doi.org/10.1038/s44168-023-00032-x